

ОСОБЛИВОСТІ БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЇ СПОРТИВНИХ КОМПЛЕКСІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглядаються принципи та особливості благоустрою території сучасних спортивних комплексів. Проаналізовано функціональні вимоги до просторової організації, озеленення, освітлення, елементів ландшафтного дизайну та інженерної інфраструктури. Зроблено акцент на значенні комфортного, естетично привабливого та безпечного середовища для відвідувачів і спортсменів. Досліджено вплив благоустрою на експлуатаційні характеристики спортивних об'єктів та їх інтеграцію в міське середовище., функціональних і естетично привабливих офісних просторів, які відповідають викликам сьогодення.

Ключові слова: благоустрій, спортивний комплекс, озеленення, ландшафтний дизайн, пішохідна інфраструктура, просторове зонування.

Abstract

The article deals with the principles and features of the improvement of the territory of modern sports complexes. Functional requirements for spatial organization, landscaping, lighting, landscaping and engineering infrastructure are analyzed. Emphasis is placed on the meaning of a comfortable, aesthetically attractive and safe environment for visitors and athletes. The impact of landscaping on the performance of sports facilities and their integration into the urban environment, functional and aesthetically attractive office spaces that meet the challenges of today is investigated.

Keywords: Improvement, sports complex, landscaping, landscape design, pedestrian infrastructure, spatial zoning.

Вступ

Благоустрій території спортивних комплексів є невід'ємною частиною архітектурного проектування та містобудівного планування. Сучасні вимоги до таких об'єктів включають не лише функціональність самих споруд, а й високий рівень комфорту та естетики прилеглої території. Умови перебування спортсменів, глядачів та обслуговуючого персоналу значною мірою залежать від якості благоустрою: наявності зручних маршрутів, озеленення, зон відпочинку, водовідведення, освітлення тощо.

У зв'язку з розширенням функцій спортивних комплексів (оздоровчі, соціальні, рекреаційні), зростає роль продуманого ландшафтного середовища. Воно має сприяти навігації, бути безпечним, зручним для маломобільних груп населення, водночас відповідати загальній концепції споруди та вписуватися у навколишній контекст.

Результати дослідження

Благоустрій території спортивних комплексів є не лише технічним етапом реалізації архітектурного проєкту, а повноцінним елементом формування простору, який суттєво впливає на функціональність, привабливість і соціальну доступність об'єкта. Ефективний благоустрій базується на чітко структурованому функціональному зонуванні, яке враховує потоки відвідувачів, логістику обслуговування, доступ до споруд та зон відпочинку. Територія спортивного комплексу зазвичай поділяється на зони активного та пасивного відпочинку, під'їзди та паркувальні місця, майданчики для тренувань, простори для глядачів, пішохідні маршрути, господарсько-технічні об'єкти, що мають бути гармонійно вписані у загальну концепцію.

У ході дослідження виявлено, що однією з найважливіших складових благоустрою є озеленення, яке виконує естетичну, екологічну та санітарно-гігієнічну функцію. Розміщення

зелених насаджень повинно забезпечувати затінення у місцях скупчення людей (зони очікування, трибуни, дитячі майданчики), а також сприяти шумозаглушенню та очищенню повітря. Найефективніше зарекомендували себе поєднання газонів, декоративних кущів і дерев з високою кроною. Доцільним є також створення мікроландшафтів — декоративних композицій з багаторічних рослин, які потребують мінімального догляду. Для забезпечення цілорічної декоративності все частіше використовують вічнозелені насадження та рослини з виразною текстурою.

Значна увага в сучасному проектуванні приділяється якості пішохідної інфраструктури. Доріжки мають бути інтуїтивно зрозумілими, мати зручне розташування щодо входів і об'єктів комплексу, а також відповідати вимогам безбар'єрності. Дослідження реальних прикладів показують, що у найкращих практиках використовуються не лише пандуси та широкі проходи, а й тактильні елементи для орієнтації слабозорих осіб, а також ознаки доступності, які чітко вказують на функціональне призначення кожної ділянки.

Ще одним ключовим аспектом є якісне освітлення території. Воно повинно забезпечувати безпеку у темний час доби, водночас не створюючи надмірної світлової інтенсивності, яка спричиняє дискомфорт або світлове забруднення. Найефективнішими виявились рішення із використанням LED-технологій, автономних світильників із сонячними панелями, а також декоративного підсвічування окремих елементів ландшафту чи споруд. Успішні проекти передбачають різні сценарії освітлення — для повсякденного використання, масових заходів та евакуаційних ситуацій.

Інженерна інфраструктура також є важливою складовою. Її правильне розміщення та інтеграція у загальний дизайн дозволяють зберегти естетику середовища, мінімізувати витрати на обслуговування та запобігати виникненню аварійних ситуацій. Особливої уваги потребує система водовідведення: неправильно організований дренаж спричиняє заболочення території, руйнування покриттів і дискомфорт для користувачів. Для зменшення навантаження на каналізаційні мережі доцільно впроваджувати системи локального збору та повторного використання дощової води, зокрема — для поливу зелених насаджень.

Соціальна функція благоустрою полягає у формуванні відкритого, інклюзивного простору, який може бути використаний не лише спортсменами, а й мешканцями прилеглих районів. З цією метою території спортивних комплексів все частіше доповнюються вуличними тренажерами, ігровими майданчиками, велостоянками, пунктами прокату спорядження, зонами для воркауту або йоги. Такий підхід перетворює спортивний комплекс на частину громадського простору й інтегрує його в міську тканину.

Окремо слід відзначити зростання значення сталих та екологічних рішень у благоустрої: використання пермеабельних покриттів для зменшення поверхневого стоку, впровадження фітодренажних систем, вертикального озеленення, екологічно чистих будівельних матеріалів для малих архітектурних форм. Такі елементи не лише підвищують екологічну стійкість, а й слугують позитивним іміджем для об'єкта, який демонструє турботу про довкілля.

Загалом, результати дослідження підтвердили, що комплексний підхід до благоустрою території спортивного комплексу значно підвищує експлуатаційні характеристики об'єкта, сприяє зручності його використання широкими верствами населення, покращує естетичне сприйняття простору та поглиблює соціальну інтеграцію такого об'єкта в життя громади.

Висновок

Благоустрій території спортивного комплексу — це не просто оформлення простору, а важливий елемент, що забезпечує комфорт, безпеку та функціональність об'єкта. Якісне зонування, озеленення, освітлення, а також екологічна та соціальна інтеграція значно підвищують привабливість і довговічність

спортивних споруд. З урахуванням сучасних викликів (урбанізація, зміна клімату, інклюзія) архітектори та проєктувальники мають застосовувати комплексний підхід до благоустрою як до важливої складової загальної архітектурної концепції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дьяків, С. Благоустрій спортивних об'єктів у структурі міста // Простір і форма. — 2020. — № 15. — С. 48–55.
2. Сніжко, І. В. Архітектура спортивних споруд: навч. посібник. — К.: Ліра-К, 2018.
3. Planning and Design Guidelines for Outdoor Sports Facilities. — Sport England, 2013.
4. Ландшафтна архітектура та урбаністика: тенденції ХХІ століття / за ред. Н. Шумейко. — Львів: Видавництво ЛНАМ, 2021.
5. ДБН Б.2.2-13:2018 "Будинки і споруди. Спортивні споруди" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://dbn.co.ua>

Панковецька Анна Віталіївна - студентка групи БМ-21б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця. Email: annetta19072004@gmail.com

Рундюк Світлана Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри будівництва, містобудування та архітектури, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця. Email: rundykysv@gmail.com .

Pankovetska Anna Vitaliivna – student of group BM-21b, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine. Email: annetta19072004@gmail.com

Ryndiuk Svitlana – PhD, docent of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. Email: rundykysv@gmail.com .